

**MINISTER
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO**

DSW/ES/ 4000/4 /07

Warszawa, 2007-02-22

**Jego Magnificencja
Prof. dr hab. inż. Tadeusz LUTY
Rektor Politechniki Wrocławskiej
Przewodniczący
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich**

Szanowny Panie Przewodniczący,

przekazuję w załączeniu „Założenia do ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym” – z uprzejmą prośbą o zgłoszenie ewentualnych uwag w możliwie najkrótszym terminie.

Jednocześnie uprzejmie proszę o przesłanie ewentualnych uwag w formie elektronicznej (na adres ewa.sieczek@mnisw.gov.pl), bowiem zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) wszelkie uwagi muszą zostać udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej oraz umieszczone na stronie internetowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Łączę wyrazy szacunku

**wz. Ministra
SEKRETARZ STANU**

S Jurga
prof. dr hab. Stefan JURGA

Założenia

do ustawy o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym

I. Podniesienie poziomu uczelni

1. Pełne dostosowanie organizacji studiów do zasad Procesu Bolońskiego (trzy szczeble kształcenia: zawodowy, magisterski i doktorski).
2. Zwiększenie międzynarodowej mobilności studentów i nauczycieli akademickich.
3. Zmiany w systemie studiów doktoranckich (m. in. zasady tworzenia i programowania studiów doktoranckich, wyraźne określenie, że studia doktoranckie uważa się za ukończone, jeżeli nastąpiła obrona doktoratu, zaliczalność okresu studiów doktoranckich do stażu pracy) oraz stworzenie nowego typu studiów doktoranckich w postaci Interdyscyplinarnych Studiów Doktoranckich, a także ustanowienie statusu doktoranta dla osób, które nie są uczestnikami studiów doktoranckich. Powołanie funduszu centralnego finansującego stypendia doktoranckie.
4. Promocja uczelni posiadających największy potencjał dydaktyczny i naukowy przez odpowiednie ich finansowanie (np. kształcenie zamawiane) oraz rozszerzenie zakresu ich samodzielności.
5. Tworzenie w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne uczelni publicznych z wydziałami niepublicznymi, w tym także z uczelniami zagranicznymi.

Zmiany przepisów mają na celu pełniejszą realizację zasad Procesu Bolońskiego i stworzenie dogodniejszych warunków dla polskich uczelni, aby mogły w większym niż dotychczas stopniu stać się elementami europejskiej przestrzeni szkolnictwa wyższego. Zaproponowany kierunek zmian ma na celu przede wszystkim podniesienie poziomu jakości kształcenia, promowanie uczelni o największym potencjale dydaktycznym i naukowym i rozwój studiów doktoranckich, w tym studiów doktoranckich dla młodzieży szczególnie uzdolnionej.

Zakłada się, że skutki finansowe wprowadzenia zmian w systemie studiów doktoranckich będą sfinansowane w dużej mierze ze środków Unii Europejskiej, a także budżetu Państwa.

II. Konsolidacja uczelni

1. Rozszerzenie możliwości prawnych łączenia się małych uczelni z istniejącymi uniwersytetami lub w celu tworzenia uniwersytetów nowych, zgodnie z potrzebami poszczególnych regionów (uniwersyteckie kolegia regionalne, złożone z kolegiów istniejących w innych miastach, z zachowaniem przez te kolegia pewnej samodzielności); miałyby to dotyczyć przede wszystkim uczelni publicznych, a następnie, poprzez stosowne zachęty, także uczelni niepublicznych; za stworzeniem takich możliwości przemawia konieczność wzmocnienia istniejących już uniwersytetów mniejszych oraz postępujący spadek liczby kandydatów na studia z powodów demograficznych, utrudniający rekrutację do uczelni w mniejszych miastach.

Za proponowanym kierunkiem zmian w przepisach przemawia konieczność wzmocnienia potencjału dydaktycznego i naukowego uczelni, jaki jest niezbędny dla realizacji odnowionej Strategii Lizbońskiej, która wskazuje na szczególną rolę uczelni. Konieczność otwarcia się uczelni na problemy społeczne i gospodarcze lokalnych środowisk, regionu i kraju, a także całego obszaru europejskiego będzie służyło uczelni do mobilizacji potencjału dydaktycznego i badawczego. Uczelnie będą mogły realizować wyznaczone im funkcje społeczne poprzez tworzenie związków uczelni, swoistych federacji, uniwersytetów sieciowych.

Rynek usług edukacyjnych, rosnąca konkurencja, szczególnie w obliczu niżu demograficznego, konieczność sprostania wysokim wymaganiom w zakresie jakości kształcenia i tym samym wysokim kosztom funkcjonowania uczelni wymagają konsolidacji uczelni, a nowe rozwiązania prawne mają to uczelniom ułatwić.

III. Zmiany w systemie finansowania i prowadzenia gospodarki przez uczelnie

1. Dotowanie uczelni w oparciu o algorytm promujący jej osiągnięcia jakościowe.
2. Finansowanie uczelni w postaci jednej dotacji związanej z kształceniem.
3. Uregulowanie trybu zbywania i obciążania aktywów trwałych uczelni.

4. Stworzenie zachęt do finansowania działalności uczelni ze źródeł pozabudżetowych, wraz z odrębnymi przepisami regulującymi dysponowanie środkami pozabudżetowymi.

Rola jaką uczelnie mają do odegrania we wzroście gospodarczym kraju implikuje zmiany w systemie finansowania i prowadzenia gospodarki finansowej przez uczelnie. System finansowy będzie bardziej nastawiony na promowanie czynników prorozwojowych uczelni i umacnianie uczelni spełniających najwyższe standardy jakościowe. Nowe rozwiązania będą sprzyjały podejmowaniu przez uczelnie działań nakierowanych na pozyskiwanie koniecznych dla rozwoju uczelni środków finansowych pozabudżetowych. Dodatkowe źródła finansowania uczelni to w szczególności: fundusze UE, środki z udziału w programach badawczych, środków za prowadzenie studiów podyplomowych, kursów, szkoleń, studiów dla cudzoziemców z krajów spoza UE.

IV. Eliminacja zjawisk patologicznych ze szkolnictwa wyższego

1. Zlikwidowanie możliwości uczynienia z uczelni niepublicznej przedmiotu obrotu handlowego, co pośrednio dopuszczają obecnie obowiązujące przepisy.
2. Stworzenie możliwości przyznawania tytułu zawodowego magistra na podstawie poszerzonego egzaminu magisterskiego, jako formy alternatywnej dla pisemnej pracy magisterskiej, która jest często niesamodzielna.
3. Zmiana zasad recenzowania prac doktorskich i habilitacyjnych, sprzyjająca eliminowaniu prac słabych i recenzji „koleżeńskich” (dotyczy ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki).
4. Zaostrzenie rygorów warunkujących uzyskiwanie przez uczelnie uprawnień do prowadzenia studiów magisterskich i doktorskich (akredytacja przez Państwową Komisję Akredytacyjną).
5. Wzmocnienie pozycji Państwowej Komisji Akredytacyjnej, która w dotychczasowej działalności wykazała swoją skuteczność jako organ wspierający uprawnienia nadzorcze ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, a także stworzenie możliwości prawnych dla działalności zagranicznych komisji akredytacyjnych.

Wprowadzenie bardziej precyzyjnych przepisów i postawienie wysokich wymagań w zakresie uzyskiwania uprawnień do prowadzenia studiów przez uczelnie, tworzenia i likwidacji uczelni niepublicznych, zasad ukończenia studiów magisterskich a także zasad recenzowania prac doktorskich i habilitacyjnych, powinno w znacznej mierze wyeliminować zjawiska patologiczne w szkolnictwie wyższym.

V. Zapewnienie szerokiego dostępu do studiów wyższych

1. Stworzenie podstaw prawnych do fundowania stypendiów przez podmioty zainteresowane zatrudnianiem absolwentów uczelni.
2. Nowa koncepcja tworzenia jednostek dydaktycznych przez uczelnię poza jej siedzibą:
 - uregulowanie zasad tworzenia jednostek zamiejscowych przez uczelnie w sposób uwzględniający zmieniające się potrzeby regionalne oraz gwarantujący należyty poziom kształcenia poza siedzibą uczelni,
 - określenie warunków zakładania uczelni (filii) polskich za granicą i zagranicznych w Polsce,
 - rozwijanie nauczania przez Internet jako instrumentu wspierającego nauczanie przez uczelnie publiczne i niepubliczne lub przez specjalnie do tego celu powołaną uczelnię wirtualną typu „open university”,
 - ustanowienie jasnych warunków przyjęcia na studia (matura - świadectwo ukończenia szkoły średniej - jedynym warunkiem przyjęcia na studia; egzaminy wstępne tylko w celu sprawdzenia koniecznych umiejętności i predyspozycji, a nie wiedzy; o przyjęciu na studia w danej uczelni decyduje kolejność na liście kandydatów zależna od liczby punktów uzyskanych na maturze i świadectwie ukończenia szkoły średniej).
3. Tworzenie uczelni „doktorskich”, tzn. kształcących tylko na poziomie doktorskim lub „magistersko-doktorskich” tzn. kształcących na poziomie magisterskim i doktorskim, a także uczelni międzynarodowych.

Nowe rozwiązania będą służyły rozszerzeniu dostępności do studiów wyższych, w szczególności poprzez rozwijanie kształcenia bliżej miejsca zamieszkania studenta, wprowadzenie precyzyjnych przepisów dotyczących rekrutacji na studia i przepisów zachęcających do udzielania stypendiów fundowanych.

VI. Ułatwienie kariery zawodowej absolwentom uczelni

1. Rewizja liczby i nazw kierunków studiów, które w wielu przypadkach są zawężone, co ogranicza dostęp do zatrudnienia ich absolwentom, a z drugiej strony zapewnienie uczelniom o najwyższym potencjale naukowym i badawczym prowadzenie studiów w oparciu o indywidualne programy studiów.
2. Ukształtowanie programów i organizacji studiów wyższych zawodowych w taki sposób, ażeby gwarantowały one nabycie rzeczywistych i potrzebnych na rynku pracy kwalifikacji zawodowych, przy uwzględnieniu regionalnych strategii rozwoju.
3. Stworzenie podstaw prawnych dla rozwoju kształcenia zamawianego przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w najlepszych uczelniach, w celu zaspokojenia rzeczywistych potrzeb rynku pracy (w tym także inwestorów zagranicznych).

Nowe przepisy będą sprzyjały kształceniu dostosowanemu do potrzeb rynku pracy, w szczególności poprzez rozwój studiów o profilu zawodowym, studiów na kierunkach istotnych dla rozwoju kraju a także studiów prowadzonych w oparciu o indywidualne programy nauczania przez uczelnie o najwyższych standardach kształcenia.

VII. Zmiana systemu kształcenia nauczycieli, pracowników socjalnych w kolegiach i słuchaczy policealnych studiów medycznych, a także innych szkół policealnych

1. Stworzenie podstaw prawnych dla integracji lub współdziałania kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów językowych z systemem szkolnictwa wyższego; integracja polegałaby na dobrowolnym włączeniu kolegium do uczelni lub na zapewnieniu absolwentom kolegium patronatu uczelni akademickiej, umożliwiającego kontynuowanie w niej nauki (jeden

